

KIEDY MOŻNA ZABRAĆ PRAWO JAZDY ZA NIEPŁACENIE ALIMENTÓW

Przestępstwo niealimentacji z art.209 Kodeksu karnego polega na uchylaniu się od obowiązku alimentacyjnego, czyli dostarczania uprawnionemu środków utrzymania określonych co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową.

Uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego stanowi przestępstwo, za które Kodeks karny przewiduje karę grzywny, karę ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku, a w przypadku narażenia osoby uprawnionej na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych kara pozbawienia wolności może wynosić nawet do 2 lat. Natomiast w polskim systemie prawnym nie są to jedyne sankcje, które grożą za popełnienie przestępstwa niealimentacji.

Na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, jest możliwe nałożenie na zobowiązanego do płacenia alimentów, sankcji odebrania prawa jazdy. Ze wszystkich sankcji grożących dłużnikom alimentacyjnym właśnie ta jest najbardziej zaskakująca, a przez to najbardziej skuteczna.

Żeby możliwe było odebranie dłużnikowi alimentacyjnemu jego prawa jazdy, to po pierwsze jego obowiązek alimentacyjny musi zostać dookreślony w orzeczeniu sądowym, ugodzie lub w innej umowie w przedmiocie alimentów. Niezmiernie ważną przesłanką jest aby dłużnik alimentacyjny przez okres ostatnich 6 miesięcy nie wywiązywał się w każdym miesiącu ze zobowiązań alimentacyjnych w kwocie wyższej niż 50 % kwoty alimentów ustalonych w orzeczeniu sądowym lub ugodzie. Odebranie prawa jazdy nie będzie więc możliwe, jeśli dłużnik alimentacyjny w przeciągu pół roku niepłacenia pełnej kwoty zasądzonych alimentów, chociaż raz zapłaci je w kwocie wyższej niż połowa kwoty od niego zasądzonej. Następnie – wobec braku dobrowolnego płacenia alimentów – wszczęta na podstawie takiego orzeczenia sądowego lub ugody egzekucja musi okazać się być bezskuteczna, tzn. nie będzie możliwym wyegzekwowanie pełnej kwoty alimentów.

W przypadku bezskuteczności egzekucji osoba uprawniona (najczęściej rodzic działający w imieniu dziecka) może złożyć do organu właściwego wierzyciela (wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej) wniosek o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego. Do wniosku należy dołączyć zaświadczenie organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne, bądź syndyka wyznaczonego w postępowaniu upadłościowym dłużnika, o bezskuteczności egzekucji. Zaświadczenie to musi zawierać informacje o stanie egzekucji, przyczynach jej bezskuteczności oraz o działaniach podejmowanych w celu wyegzekwowania zasądzonych alimentów. Nawet jednak, gdy takie zaświadczenie nie zostanie załączone, to organ sam zwróci się do właściwego komornika o jego przesłanie.

Na skutek powyższego wniosku organ albo samodzielnie wszczyna postępowanie albo – gdy zajdzie taka potrzeba z uwagi na odmienne miejsce zamieszkania – występuje z wnioskiem do wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego o podjęcie wobec niego działań. Zawsze działania podejmuje bowiem organ właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego.

Organ może również podjąć działania z urzędu, samodzielnie. Dochodzi do tego w przypadku, w którym osobie uprawnionej do otrzymywania alimentów zostanie przyznane świadczenie z funduszu alimentacyjnego, albo w przypadku umieszczenia takiej osoby w pieczy zastępczej. W takiej sytuacji osoba taka nie musi występować z powyższym wnioskiem o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego.

Właściwy organ podejmując działania, na samym początku przeprowadza wywiad alimentacyjny w celu ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużnika alimentacyjnego, a także jego stanu zdrowia oraz przyczyn niełożenia na utrzymanie osoby uprawnionej. Organ również odbiera od dłużnika alimentacyjnego oświadczenie majątkowe oraz informuje dłużnika o przekazaniu do biura informacji gospodarczej informacji gospodarczej o zobowiązaniach alimentacyjnych w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy. Dłużnik alimentacyjny składa powyższe oświadczenie pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Jeśli więc okaże się później, że dłużnik alimentacyjny oświadczył nieprawdę, pojawi się wtedy możliwość do pociągnięcia go do odpowiedzialności karnej.

W przypadku, gdy niepłacenie alimentów jest wynikiem bezrobocia, organ samorządu zobowiązuje dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się jako bezrobotny albo jako poszukujący pracy, jeśli nie ma możliwości zarejestrowania się jako bezrobotny. Co więcej wójt, burmistrz lub prezydent miasta informuje właściwy powiatowy urząd pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej danego dłużnika alimentacyjnego. Jeżeli dłużnik odmawia złożenia oświadczenia majątkowego lub zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotny albo poszukujący pracy, wierzyciel może złożyć wniosek o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 Kodeksu karnego oraz skierować wniosek do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika. Decyzję o zatrzymaniu prawa jazdy wydaje starosta.

Jednak decyzja ta nie wiąże na zawsze. Przepisy dopuszczają możliwość jej uchylenia, jednak tylko na wniosek organu (wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika), w przypadku wystąpienia jednej z poniższych przesłanek, czyli:

- ustania przyczyny zatrzymania prawa jazdy (np. gdy dłużnik w końcu zarejestruje się w urzędzie pracy) oraz wywiązywanie się przez dłużnika alimentacyjnego przez okres ostatnich 6 miesięcy w każdym miesiącu z ciążących na nim zobowiązań alimentacyjnych w kwocie nie niższej niż 50% kwoty alimentów ustalonych w orzeczeniu sądowym lub ugodzie.

Obie przesłanki wymienione w powyższym punkcie muszą być spełnione łącznie. Dodatkowo należy zaznaczyć, się wywiązywanie się z obowiązku alimentacyjnego opisane powyżej oznacza systematyczne płacenie alimentów przez okres kolejnych 6 miesięcy, przy czym w żadnym z tych miesięcy zapłacona kwota nie może być niższa niż 50% należności alimentacyjnej.

Co istotne, kierowca któremu odebrano prawo jazdy w wyniku wydania decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy, a następnie zwrócono z powodu ustania przyczyn zatrzymania nie musi ponownie podchodzić do egzaminu na prawo jazdy.

Podstawa prawna:

- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2020 r. poz. 808)

Zadanie realizowane przez Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Obywatelskiej CIVIS SUM, finansowane ze środków przekazanych przez miasto Zielona Góra na podstawie umowy o powierzenie realizacji zadania publicznego pn. „Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej i punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz realizacja zadań z zakresu edukacji prawnej w mieście Zielona Góra w 2021 r.”